

Bayrou után – miért kedvezhet a francia politikai válság a Nemzeti Tömörülésnek?

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Fejérdy Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes, Kakuk Lilla

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. szeptember 3.

Fejérdy Gergely, vezető kutató, MKI

BAYROU UTÁN – MIÉRT KEDVEZHET A FRANCIA POLITIKAI VÁLSÁG A NEMZETI TÖMÖRÜLÉSNEK?

François Bayrou francia miniszterelnök szeptember 8-i bizalmi szavazása nem pusztán személyéről, hanem Franciaország politikai és gazdasági jövőjéről szól, hiszen a kormány adósságcsökkentő programjának és a 2026-ban tervezett, 44 milliárd eurós megtakarításokat célzó költségvetési irányvonalnak a sorsa dől el. A kabinet megszorítási tervei – köztük munkahelyek leépítése a közsférában, a nyugdíjemelések visszafogása és a szociális juttatások befagyasztása – heves ellenállást váltottak ki a politikai spektrum szinte minden oldalán, miközben a kormány csupán relatív többségre támaszkodhat a Nemzetgyűlésben. A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy az előző kabinet is éppen a költségvetési reformok miatt bukott meg, s az V. Köztársaság történetében példátlan instabilitás uralkodik 2024 közepe óta. A Nemzetgyűlés jelenleg egyik erőnek sem biztosít kormányzóképeséget, így Bayrou bukása esetén ismét előállhat a kormányváltás vagy akár újabb választások kényszere, miközben a társadalmi feszültségek, a tüntetések esélye és a francia szuverenitás gazdasági feltételeinek kérdése egyre erősebben terhelik az ország politikai légkörét. Ebben a káoszban erősödhet tovább a Nemzeti Tömörülés, amely már így is az egyik legerősebb politikai erő az országban.

EGY (ÚJABB) BUKÁS ELŐJÁTÉKA

A politikai instabilitás Franciaországban a 2022-es elnök és nemzetgyűlési választások óta állandósult jelenség. Emmanuel Macron politikájával kapcsolatban egyre kézzelfoghatóbb az elégedetlenség. Az államfőt támogató centrista pártok már 2022-ben sem kapták meg az abszolút többséget az 577 fős Nemzetgyűlésben, csak 245 mandátumot szereztek. Az elnök azon kísérlete 2024-ben az európai parlamenti választások után, hogy tiszta vizet öntsön a pohárba, nem járt sikerrel, sőt, tovább fokozta az instabilitást. A kormánypártok már csak 163 mandátumot szereztek és lényegében három nagy blokk jött létre: egy centrista, egy ún. radikális jobboldali és

egy baloldali. Ez utóbbi taktikai megfontolások miatt négy - sok fontos kérdésben különböző véleményt hangoztató - párt szövetségéből (Új Népfront) állt, így a választásokat követően viszonylag hamar teljesen felbomlott. A voksoláson 11 millió szavazatot szerzett jobboldali párt, a Nemzeti Tömörülés lett a legnagyobb frakció 135 képviselővel. Macron elnök mégis a Marine Le Pen fémjelezte párttól elhatárolódva a 66 mandátumot szerzett, mérsékelt jobboldali, Republikánusok pártjához tartozó Michel Barnier-t kérte fel kormányalakításra.

A 2024 szeptemberében megalakult kisebbségi kormány folyamatosan az ellenzék és leginkább a Nemzeti Tömörülés párt politikájától függött. Múlt év őszén végül költségvetési kérdések buktatták meg a kormányt. Barnier 2025-ben 60 milliárd eurós megtakarítást kívánt elérni, hogy javítsa Franciaország pénzügyi helyzetét. A miniszterelnök többek között a nyugdíjakhoz és a társadalombiztosításhoz is hozzá kívánt nyúlni, amit az ellenzék különböző okokból kritizált. Annak érdekében, hogy a törvény nemzetgyűlési szavazás nélkül elfogadásra kerülhessen, a kormányfő a francia [alkotmány 49.3-as paragrafusát](#) alkalmazta, vállalva, hogy ellene bizalmatlansági indítvány nyújtanak be. Ez meg is történt és a miniszterelnök távozni kényszerült. A Nemzeti Tömörülés és a baloldali pártok közösen buktatták meg a kormányt. Már ezt követően nyilvánvaló volt, hogy a 2026-os költségvetési törvény elfogadása hasonló politikai csatározások színtere lesz, bárki is a miniszterelnök, feltéve, ha nem történik lényegi változás a politikai erőviszonyokban, vagyis, ha nincsenek előrehozott választások. Erre elvileg egy évvel a legutóbbi voksolás után kerülhet sor az államfő kezdeményezésére, vagyis 2025. júliusától lehet ilyet tartatani.

Az a tény, hogy 2024. december 13-án François Bayrou lett a kormányfő, aki egyfajta kompromisszumok embereként volt ismert, halvány reményt adott arra, hogy hosszabb ideig, akár hónapokon keresztül nem kell szembenézni kormányválsággal. Jóllehet a politikus népszerűsége rendkívül alacsony volt és [júliusban már a 20%-ot](#) sem érte el, megbuktatása nem tűnt taktikai szempontból kifizetődőnek. Az ellenzéki pártok alapvetően elégedettek voltak a kialakult helyzettel, még ha retorikájuk éles szembenállásról tanúskodott is, mint például a szélsőbaloldali Jean-Luc Mélenchoné és pártjáé, a Lázadó Franciaországé. Marine le Pen, miután az elsőfokú bírósági döntés 2025 márciusában [eltiltotta a politikai választásokon való indulástól](#), nem tűnt érdekeltnek egy előrehozott választásban, és így a kormány megbuktatásában sem. Ahhoz, hogy a Nemzetgyűlés ki tudja provokálni a miniszterelnök lemondását, a

többség, vagyis 289 képviselő szavazatára van szükség. Ez azt jelenti, hogy az egymással is rivalizáló ellenzéki pártoknak össze kell fogniuk. Fontos továbbá az ellenzéki pártok számára, hogy megfelelő alkotmányos lehetőség legyen a kormány megbuktatására, vagyis bizalmatlansági indítvány benyújtása indokolt legyen. Ennek egyik legpraktikusabb formája, amikor a miniszterelnök az alkotmány 49:3-as paragrafusát kénytelen használni. Ez azonban a költségvetési törvényeknél lehetséges, így az ellenzék elsősorban a jövő évi (2026) büdzsé elfogadása kapcsán, vagyis inkább 2025 őszén kívánta volna fontolóra venni, hogy Bayrou javaslatait figyelembe véve és politikai hasznot is mérlegre téve, ténylegesen érdeke-e a miniszterelnök megbuktatása.

BAYROU MEGSZORÍTÁSAI ÉS A BIZALMATLANSÁGI INDÍTVÁNY

Ebben a kontextusban szokatlanul korán, már július 15-én bemutatta Bayrou elképzeléseit a 2026-os költségvetéssel kapcsolatban. Hangoztatta, hogy 43,8 milliárd eurós megtakarítást tervez. Ennek elérésére többek között májusi szabadnapok megszüntetését is javasolta, ami különösen széleskörű felháborodást eredményezett. A kormányfő hangsúlyozta, hogy Franciaország jelenlegi gazdasági helyzete rendkívül aggályos, az unió harmadik legeladósodottabb államaként egyre szűkül Párizs mozgástere. Bayrou jelezte, hogy a [hitelminősítők negatív tendenciákat jósolnak](#), az államadósság a GDP 114%-a, a költségvetésihiány a megszorítások nélkül 2026-ban nem tud 5% alá menni, 2029-ig pedig nem lehet teljesíteni már a maastrichti kritériumokat sem, ami rontja az ország európai megítélését. Ezek a megállapítások természetesen nem újkeletűek, de Bayrou és Macron elnök is ennek a negatív spirálnak a megállítását szeretné elérni. A francia politikai elit is egyetért alapvetően ezzel a céllal, de ennek megvalósítását más-más módon látja a politikai haszon tükrében. Bayrou feltételezte, hogy felelős politikusok látják az ország gazdasági helyzetét és az egyre súlyosabb kihívásokat, valamint azt, ami ezekből következik (többek között a [hitelkamatok jelentős összegét](#), ami akár a 60 milliárd eurót is meghaladhatja 2026-ban), és nyitottak lesznek a kompromisszumokra a költségvetési tervet illetően. Így augusztus 25-én váratlanul bejelentette, hogy az alkotmány [49-1-es paragrafusát kívánja alkalmazni szeptember 8-án](#), vagyis egyfajta bizalmatlansági indítványt kezdeményez maga ellen.

A bejelentésre adott válaszok azonban nem várt reakciókat váltottak ki. A baloldali ellenzéki pártok és a Nemzeti Tömörülés még ezen a napon bejelentette, hogy nem szavazza meg Bayrou költségvetési tervezetét, vagyis a kormányfő aligha tudja túlélni majd a voksolást. A miniszterelnök augusztus 25-e óta, szinte minden lehetséges fórumon megpróbálja a felelősségre apellálva meggyőzni a közvéleményt, de leginkább a politikai elitet arról, hogy nincs választási lehetőség, nincs az általa bejelentett megszorításoknak alternatívája. A pártvezetőket egyesével fogadta szeptember elsejétől, de többen közülük nem hajlandók leülni tárgyalni az általuk már megbukott miniszterelnökként kezelt Bayrouval. A miniszterelnök helyzetét nehezíti, hogy érveléseiben több ponton egyszerűsítések hangzanak el, számos hibás kijelentést is tett, így többek között a ma már nyugdíjas generáció („les boomers”) [felelőségét is firtatta](#), maga ellen fordítva támogatói egy részét.

Szinte semmi esély sincsen arra, hogy François Bayrou miniszterelnök maradjon szeptember 8-a után. Ügyvezetőként természetesen tovább marad majd a helyén egészen az új kormány megalakulásáig, de Macron elnöknek új kormányfőt kell választania.

A NEMZETI TÖMÖRÜLÉS HATALOMRA KERÜLÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A lehetséges scenáriók közül a legvalószínűbbnek az tűnik, hogy az államfő keres egy köztisztelőben álló politikust és folytatódik a kisebbségi kormányzás. Várhatóan vagy közvetlen környezetéből kér fel valakit, vagy pedig a mérsékelt baloldali politikusok közül keres miniszterelnököt, például az egykori kormányfő, Bernard Cazeneuve, vagy a számvevőszék jelenlegi elnökének, Pierre Moscovicinek a neve is felreppent. Ismét előkerült a Macron maximális bizalmát bíró Renaissance párt tagjának, Sébastien Lecornu hadügyminiszternek a neve is. Ezzel a forgatókönyvvel azonban több probléma is van. Bárki is kerül kormányra a mérsékeltnek tekintett pártok, illetve a centrista politikai körökből, alig van arra esély, hogy a 2026-os költségvetést el tudja fogadtatni a parlamenttel. Macron és környezetének megítélése rendkívüli módon amortizálódott a közvéleményben is. A megosztott baloldal aligha fogja támogatni az elnök jelöltjét, még ha egykori szocialista politikusról is van szó, a Nemzeti Tömörülés és a Republikánusok is ódzkodnak egy ilyen forgatókönyvtől. Ugyan a szocialista párt már augusztus 30-31-én Blois-ban tartott nyári szemináriumán felajánlotta, hogy vállalja a kormányzást, de azon túl, hogy a pártnak 64 nemzetgyűlési képviselője van

csupán, az eddig bejelentett költségvetési javaslatok is inkább aggodalomra, mintsem bizakodásra adnak okot. A pártelnök minden 100 millió eurónál nagyobb értékű vagyona 2%-os ún. „Zucman-adót” vetne ki, illetve megfelelné a költségvetési megtakarításokösszegét, és csak 22 milliárd eurót irányozna elő, miközben a nyugdíjkorhatár kitolását is ellenzi. Macronnak tehát fel van adva a lecke, ha ezt a forgatókönyvet kívánja megvalósítani, mert nehéz lesz olyan személyt találni, aki képes lesz átvinni a jövő évi költségvetési törvényt az év vége előtt. Ha nincs elfogadott költségvetési törvény, akkor átmenetileg a 2025-ös törvény marad érvényben, ami számos problémát jelenthet.

Ebben a helyzetben a Nemzetgyűlés feloszlásának lehetősége jó megoldásnak tűnhet. Ezt javasolja egyébként egyre több politikus, így többek között Edouard Philippe volt miniszterelnök, a Horizons párt vezetője, aki az egyik legnépszerűbb közéleti személyiség, illetve [Nicolas Sarkozy](#) egykori államfő is. Ezt a forgatókönyvet látja egyetlen lehetőségnek a Nemzeti Tömörülés is. A jobboldali párt vezetése már azt is bejelentette, hogyha kísérletezne is Macron elnök azzal, hogy nem oszlatja fel a parlamentet és kinevez egy miniszterelnököt, akkor megtenne mindent, hogy ellehetetlenítse az új kormányfő munkáját és kikényszerítse az előrehozott választásokat. A jelenlegi felmérések (Ifop) szerint akár a voksok [33%-át is megszerezheti](#) a párt az első fordulóban. Ennek nem az az oka, hogy jelentősen megnőtt a támogatóinak száma, hanem sokkal inkább az, hogy a velük szembenálló pártokban a bizalom meggyengült és egyre nagyobb a megosztottság, így a 2024-es rendkívül ellentmondásos együttműködések, amelyek megakadályozták a jobboldali képviselők megválasztását, nem, vagy kevésbé hatékonyan működhetnek majd. A Nemzeti Tömörülés győzelme aligha kétséges, de az abszolút többsége a Nemzetgyűlésben erősen kérdéses. Az országban lévő 20 ún. „metropolban” (nagyvárosokban és agglomerációjukban) a párt támogatottsága nem erős, így az előrejelzések nem látnak esélyt arra, hogy 289, vagy annál több képviselői mandátumot szerezzen. Ha a Nemzeti Tömörülés kap kormányalakításra lehetőséget, de nincs többsége, akkor problémát jelenthet, hogy Eric Ciotti kis csoportját leszámítva egyelőre senki sem hajlandó a párttal koalícióra lépni. Ez nem akadályozza meg a kormányzás lehetőségét, de várhatóan a hatékonyságát csökkentheti és főleg kompromisszumokra kényszerítheti.

A Nemzeti Tömörülés számára az előrehozott választásokon történő jó eredmény és esetleges kormányalakítási lehetőség ugyanakkor még úgyis jó megoldásnak tűnik, hogy Marine Le Pen nem megválasztható. A politikusnő várhatóan a pártelnöki pozíciót venné vissza, és nem kizárt, hogy a kormány élére is ő állna. Ha ez utóbbi nem valósulna meg, vagy Macron elnök nem lenne hajlandó kinevezni, akkor Jordan Bardella jelenlegi pártelnök lehetne az új miniszterelnök. Egy pártelnöki státusz Marine Le Pen számára folyamatos politikai szerephez juttatná őt, és ha a fellebbviteli bíróság feloldja 2026-ban történő megválaszthatatlanságát, akkor 2027-ben könnyedén lehet elnökjelölt.

Az előrehozott választások, és egy esetleges kormányképes győzelem éppen növekvő népszerűségnek örvendő Republikánusok pártjának lehetséges elnökjelöltjei, különösen Bruno Retailleau, jelenlegi belügyminiszter alól is kihúzhatja a talajt. Ráadásul, amint ez már most is látszik, a Republikánusok pártja eléggé megosztott, (így például már a szeptember 8-i szavazás kapcsán sincs egységes álláspontjuk), a Nemzeti Tömörülés győzelme ezt a tendenciát pedig felerősítené. A Nemzeti Tömörülés sokkal [inkább felkészült](#) mint 2024-ben, és minden akkor vétett hibát megpróbál kiküszöbölni, ami tovább növelheti egy előrehozott választás esetén a győzelmét. Macron elnök, illetve a mérsékelt és centrista körök számára pedig végeredményben ez a forgatókönyv még jól is jöhet, mert egy rendkívül kritikus helyzetben lévő országot örökölhet a Nemzeti Tömörülés, ami akár amortizálhatja is népszerűségüket, és így 2027-ben elnökjelöltjük egyáltalán nem biztos, hogy győzedelmeskedne.

Egy előrehozott választás esetén várhatóan a baloldali és a centrista erők képviselői létszáma várhatóan zsugorodna. Főleg az elnök pártját érheti erős megrázkódtatás. Esetleg Jean-Luc Mélenchon radikális forradalmi pártja lenne képes megőrizni jelenlegi pozícióit. Ez a szélsőbaloldali párt egy harmadik forgatókönyvet követel: a francia elnök lemondását, és nem csak előrehozott nemzetgyűlési, de elnökválasztásokat is. Ennek az esélye szinte teljesen kizárt, mivel maga az államfő többször is megerősítette, hogy nem mond le.

Bármelyik forgatókönyv is valósulna meg, Mélenchon eltökélt abban, hogy megpróbálja a feszültségeket maximálisan feltüzelní. Ennek egyik első lépése, hogy szeptember 10-re az ország megbénítását tervezi – ebben a szakszervezetek egy része is mögé állt. Ráadásul, egy újabb nagyszabású tüntetést terveznek szeptember 18-ra is.

Ezek a várhatóan helyenként akár zavargásokkal fenyegető demonstrációk tovább erősíthetik az országban tapasztalható egyre növekvő apátiát. Mélenchon azzal számol, hogyha a Nemzeti Tömörülés kerül hatalomra, akkor még súlyosabb incidenseket idézhet elő és ezzel saját maga politikai pozícióját is erősítheti.

Bayrou bukását követően bizonytalan, akár a mostaninál is jóval kaotikusabb helyzet is kialakulhat. Sok minden múlik azon, hogy Macron elnöknek miként és mikorra sikerül kezelni a helyzetet, milyen forgatókönyvet választ. A jelenleg látható forgatókönyvek közül kettőnek van tehát a legkisebb esélye: az egyik, hogy nem bukik meg a kormány, a másik, hogy az elnök is lemond. A legnagyobb esélye annak van, hogy új kormány kerül kinevezésre, amely Macron számára is a leginkább preferált opció. Egy további lehetséges forgatókönyv még az előrehozott választás, amit azonban a köztársasági elnök sem preferál, azonban a saját pártjában is többen gondolják úgy, hogy erre rákényszerülhet majd. Ha esetleg előrehozott választásra kerül is sor, az legkorábban novemberre hozhat eredményt. Előrehozott választások esetén azonban ugyanaz történhet, mint egy évvel ezelőtt, ugyanis jelenleg a pártok támogatottsága nagyjából megfelel a tavalyi EP-választások körüli támogatottságuknak, vagyis a többség megszerzésére jelenleg egyikük sem lenne képes. Amennyiben a politikai válság továbbra is fennmaradna, 2026 őszén lehetne újabb választásokat kiírni, amely azonban már időben az elnökválasztáshoz is közel lenne. Ezzel a forgatókönyvvel tehát akár 2027-ig elhúzhatják a jelenlegi válságot.

Macron elnök így minden valószínűség szerint új kormány kinevezésére kényszerül. Ez a politikai kiszámíthatatlanság azonban nem csak a francia belpolitikát rengeti meg, de a francia vállalkozói környezetet, valamint az egész euró-övezetet is nagyban veszélyezteti. Bármi is történik, a Nemzeti Tömörülésnek fontos szerepe van a jövő formálásában Franciaországban. Ez a tény a jelenlegi magyar kormány politikája szempontjából is fontos fejlemény, hiszen szövetséges pártról van szó az Európai Parlament Patrióta frakciójában.